

CONTRA M. FLAC. ILLYR. 18
DE DOCENTIBVS.

CAPVT PRIMVM.

IN primo capite scripsi, confessionis nouitię authores ex fructibus cognoscendos esse. Eos autem fructus esse imprimis hanc Confessionem, quod verum esse cognosci, & diiudicari posset, si confessio secundum sententiã hanc Vincentij Lirinensis examinaretur: Ille est verè & germanus Catholicus, qui veritatem Dei, qui Ecclesiã, qui Christi corpus diligit, qui diuinę religioni, qui Catholicę fidei nihil præponit. Nō hominis cuiusquam auctoritatem, non amorem, non ingenium, non eloquentiam, non philosophiam: sed hæc cuncta despiciens, & in fide fixus & stabilis permanēs, quicquid vniuersaliter antiquitus Ecclesiã Catholicam tenuisse cognouerit, id solum sibi tenendum, credendumq; decernit. Quicquid verò ab aliquo deinceps vno præter omnes, vel contra omnes sanctos, nouū vel inauditum subinduci senserit, id non ad religionem, sed ad tentationē potius intelligat pertinere, beati Pauli Apostoli eloquiis eruditus: Oportet & hærefes esse, vt probati manifesti fiant in vobis.

Vincentij
Lirinensis
sententiã.

1. Cor. 11.

Ad hanc regulam si exigatur & examinetur confessionis doctrina, nōne manifestissimū cōtinuò existit, eã ab vno Luthero præter omnes & cōtra oēs sanctos presbyteros & Catholicos subinductã, eiq; quod vniuersaliter antiquitus
C ij Eccle-

Ecclesia Catholica tenuit, palam contrariam, condemnari tanquam nouam & inauditam.

Iam audiamus, quid impius Christi aduersarius hic cauilletur.

*Cauilla-
tio illia-
rici.*

*Ad Gal.:
1. Tim. 6.*

Lyrinensis, inquit, dicit ea proprie dogmata Catholica esse quæ sint antiqua & vniuersalia: eòsque esse Catholicos qui ea sectantur. Cum igitur dixerit hic Vincentius circa 370. domini annū, nempe ante annos 1200. hoc solum fuit illi antiquum, quod tempore Apostolorum in usu fuit. Neque enim antiquum dici poterit, quod tantum ducentos annos durauit, aut paulo ante ipsius tempus exortum est. Atq; ipsemet Vincentius declarat se per veritatem intelligere ipsam Apostolorum doctrinam, dum subinde inculcat illa Paulina oracula. Si quis aliud Euāgelium à Paulino docuerit, anathema sit, etiam si sit Angelus de cælo. & Timothee depositum serua. Illam igitur sacrosanctam antiquitatem vult conseruari, illique prorsus nihil nouitatis addi. Nos igitur, inquit, assentiens eam religionem verissimam esse, quæ tempore Apostolorum, & mox post eos vniuersaliter recepta fuit: contra posse à omnia nouata, & à singulis inuenta, constitutaq; esse falsa, illi vetustissimæ simplicitati ac puritati religionis constantissimè adhaeremus (vt habet Lyrinensis regula) & alijs omnibus Euangelijs à Paulino diuersis anathema dicimus. Quare optimo iure aduersarij suo gladio ingulantur, dum ex ista ipsa regula Lyrinensis tota religio pontificia, vt noua & minimè vniuersalis, eoque etiam nequaquam Catholica, condemnatur: dumque non ipsi, sed nos Catholicorum nomine verè digni reperimur.

*Respon-
sio.*

Ad has impudentissimas cauillationes respondemus: Primum palam constare ex ipsiusmet Lyrin-

Lyrinensis scripto, doctrinam illam seu regulam in commonitorio scripto (sic enim ipse uel scriptum appellat) traditam, quonam modo possit certa quadam ac quasi generali ac regulari via, Catholicę fidei veritas ab hereticę prauitatis falsitate discerni: non ad solam ipsius ætatem, sed prorsus ad omnem ætatem pertinere, quotiescunque profanę aliquę nouitates subinducerentur. Sicut igitur nouitates, quę sua ætate subinducebantur, uoluit continuò diiudicari, ex antiquitus obseruata in Ecclesia Catholica traditione & doctrina: ita uult in omni ætate, quotiescunque exurgent nouitię doctrinę, continuo consuli antiquorum parum sententias, qui modò in Ecclesia Catholica probati semper extiterunt, atque ex eorum cõsentientibus & concordibus sententijs antiquitatem agnosci & approbari, nouitatem uerò profanam rejici & damnari: neque requirit, ut ad Apostolorum usque tempora antiquitatis cognitio referatur. vnde exemplum doctrinę suę ex Ephesina illa synodo celeberrima desumptum proponit: Cùm, inquit, in sancto concilio, quod ante triennium ferme in Asia apud Ephesum celebratum est, uiris clarissimis, Bassio, Antiochoque de sancendis fidei regulis disceptaretur, ne qua illic forsitan profana nouitas in modum perfidię Ariminensis obreperet, vniuersis sacerdotibus, qui illò ducenti ferè numero conuenerant, hoc Catholicissimum, fidelissimum atque optimum factu uisum est,

Lirinensis.
Cõcilium
Ephesinũ

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

vt in medium sanctorum patrum sententię proferrentur, quorum alios martyres, alios confessores, omnes verò Catholicos sacerdotes fuisse & permanisse constaret: vt scilicet ritè atque solemniter ex eorum consensu atque decreto, antiqui dogmatis religio confirmaretur, & profanę nouitatis blasphemia condēnaretur. Quod cum ita factum foret, iure meritoque impius ille Nestorius Catholicę veritati contrarius: beatus verò Cyrillus sacrosanctę antiquitati consentaneus iudicatus est. Patres verò, iuxta quorum concinentem sibi concordemque sententiã, & legis sacrę proloquia exposita sunt, & diuini dogmatis regula cōstabilita est, sunt isti.

Petrus Alexandrinus.
Athanasius.
Theophilus.
Cyrillus.

Sanctus Petrus Alexandrinus episcopus, doctor præstātissimus & martyr sanctissimus: Sanctus Athanasius eiusdē ciuitatis antistes, magister fidelissimus, & confessor eminentissimus: Sanctus Theophilus eiusdem item vrbis episcopus, vir fide, vita & scientia satis clarus. Cui successit venerandus Cyrillus, qui nunc Alexandrinam illustrat Ecclesiam.

Gregorius Nazianzenus.
Basilius.
Gregorius Nyſenus.

Et ne forsitan vnus ciuitatis ac provincię doctrina hęc putaretur, adhibita sunt illa Cappadocię lumina, Sanctus Gregorius episcopus & confessor de Nazanzo, Sanctus Basilius Cæsareę & Cappadocię episcopus & confessor, Sanctus item alter Gregorius Nyſenus episcopus, fidei, conuersationis, integritatis & sapientię merito, fratre Basilio dignissimus. Sed ne sola Gręcia aut Oriens tantum, verum etiam Occidentalibus

dentalis & Latinus orbis ita semper sensisse approbaretur, lectę sunt quoque ibi quędam ad quosdam epistolę sancti Felicis martyris, & sancti Iulij vrbis Romę episcoporum. Et vt non solū caput orbis, verū etiā latera illi iudicio testimonia perhiberent, adhibitus est à Meridie beatissimus Cyprianus episcopus Carthaginensis & martyr: à Septentrione beatus Ambrosius.

Felix martyr.
Iulius.
Cyprianus
Ambrosius

Hi sunt igitur oēs apud Ephesum sacro decalogi numero magistri, cōsiliarij, testes, & iudices producti, quorū beata illa Synodus doctrinā tenens, cōsiliū sequēs, credens testimonio, obediens iudicio, de fidei regulis pronunciauit.

Hęc ideo prolixius recitauī, vt intelligat lector, secundū Lyrinensē regulam, exorta quacunq; nouitate prophana, nō esse necesse ad coguendā & deprehendendā nouitatē exortam ad ipsa Apostolorū tēpora confugere, quod aduersarius exigit: sed sufficere vt probati magistri Catholici aliquot seculorū consulātur, & quod illi concordi & consentienti sententia Catholicum esse, & semper fuisse testantur, id pro Catholico dogmate habendū esse. Sed de hac Lyrinēsis sentētia copiosius in epilogo dicēdū erit.

Deinde hoc quoque falsissimum est, quod dicit. Omnia quę post Apostolorum tempora instituta sunt, (quę quidem ad religionem pertinent) esse falsa. Inter quę impudentissimus homo & sceleratissimus nihil veretur commemorare Purgatorium, Sacrificium Missę, Canonem Romanum, Monachatum, Cęlibatum,

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

Opera supererogationis, Missas pro mortuis, Totum Ius canonicum, Sanctorum & Angelorum inuocationes, & mediationes, Reliquiarum & statuarum adorationes, Artolatram sacramenti, Studium struendi & colendi templa, Infinitum boatum templorum, Corruptam doctrinam de lib. arb. de bonis operibus, & de salute per opera consequenda, Communicacionem sub vna specie. Quorum pleraque omnia certissimis & solidissimis rationibus demonstrari possunt ab ipsis apostolorum temporibus antiquitus & vniuersaliter fuisse in Ecclesia Catholica obseruata. Quædam vero, quæ ad ritus & cæremonias in sacramentis conficiendis & dispensandis pertinent, ante annos plus mille ducentos in Catholica ecclesia vsitata & approbata. De quibus cum proprijs locis tractentur, commodius dicetur, & sceleratæ calumniæ confutabuntur.

Atque hic rursus doctrinam Lyinenfis deprauat. Non enim improbat Vincentius, quicquid doctrinæ ab Apostolis traditæ postea additum est, sed disertè profanas tantum nouitates, quæ videlicet ab vno aliquo postea præter omnes, vel contra omnes sanctos prius inauditæ subinducuntur. Sicut & Apostoli sententia disertè habet: O Timothee depositum custodi, deuitans prophanas vocum nouitates. Neque verò vetustæ simplicitati & puritati religionis repugnant religiosa quædam sanctissimorum conciliorum atque pontificum instituta, vti calumnia-

3. ad Timoth. 2.

Iumniatur Aduersarius: sed religionis sunt quædam exornationes, decora & ornamenta. quod de singulis institutis ab hoc homine reprehensis propriis locis diligenter ostenditur à catholicis. Et vt aduersarius suo ipse gladio iuguletur, ipse citat testimonium Damasi pontificis in epistola ad Hieronymum, qua simplicitatē religionis sui temporis deplorat: Tante, inquiens, apud nos simplicitatis imago est, vt tantum in die dominica Apostoli epistola reciteretur vna, & euangelij capitulum vnum dicatur: & nec psallentium mos tenetur: nec hymni decus in ore nostro cognoscitur.

Damasi epistola ad Hieron.

Vides Lector sanctum Pontificem non existimare cū aduersario simplicitati religionis iniuriā fieri, si sanctis quibusdam & decoris institutis ad laudē Dei & ecclesiæ ædificationem excolatur: sed magis deplorare, quòd eius temporis simplicitas maxima nōdum esset studiose piis sanctionibus & institutis excolta.

Postremo, si donemus Illyrico, hoc Lirinensem sensisse, quod tempore Apostolorū in vsu fuit, & quod ab Apostolis traditum est Ecclesiis, id demum censendum esse catholicum: an ne impudentissima vanitas est, & mendacium inuerecundum, Apostolicę & euangelicę doctrinæ simplicitatem, puritatem, sanitatem, & sinceritatem amplecti Antuerpiensem confessionem: quę per singula fere capita clarissimè & solidissimè demonstratur prophanas nouitates continere: Apostolicę doctrinæ, & san-

etorum vniuersorum, & Catholicorum scripto-
rum sententijs & testimonijs contrarias, vt ve-
rissimè in eius authores & propugnatores com-
petat illud Pauli: Si quis euangelizauerit vobis
præterquam quod euangelizatum est vobis,
etiã si Angelus de cælo sit, anathema sit. Et

Ad Gal. 1.

si quis venerit ad vos, & non adferat hanc do-
ctrinam, nolite eum in domum recipere, nec

2. Ioan.

aut ei dixeritis. Qui enim aue illi dixerit, com-
municat operibus illius malignis. Et sanè hic
cum Vincentio dicere licet: Prophanæ nouita-
tes Lutheri, & huius Confessionis si recipian-
tur, necesse est vt fides beatorum patrum vio-
letur: necesse est vt omnes omnium ætatum
fideles, omnes sancti, omnes casti, continentes
virgines, omnes Clerici, Leuitæ, & Sacerdotes,
tanta Confessorum milia, tanti Martyrum ex-
ercitus, tanta vrbium, tanta populorum cele-
britas & multitudo, tot Insulæ, Prouinciæ, Re-
ges, gentes, regna, nationes, totus postremò
iam pene terrarū orbis per Catholicam fidem
Christo incorporatus, tanto seculorum tractu
ignorasse, errasse, blasphemasse, nescisse quid
crederet, pronuncietur. Caveant igitur sibi om-
nes pij, quibus æterna salus sua cordi & studio
est, ab istis seductoribus & impudentissimis
& mendacissimis impostoribus: qui spargunt
scandala & errores contra Catholicam doctri-
nam, quam antiquitus & vniuersaliter per Ca-
tholicam ecclesiam semper viguisse ante natum
Lutherum, & tanquam Apostolicam & Pro-
pheti-

pheticam semper obseruatam, traditam & prædicatam fuisse, (quod quidem ad religionis dogmata pertinet) nemo pius Ecclesiæ filius ignorare potest.

Quod autem cæremoniæ quædam, præter eas quæ ab Apostolis quoque sunt acceptæ, & ritus quidam, post Apostolorum tempora sunt in Ecclesia instituti: quæ quidem ad ædificationem, & diuinam laudem, & primam illam simplicitatem, sicuti de diuinarum laudum celebratione dixit Damasus, excolendam & amplificandam conducunt, non est quod calumniator ob id apud imperitos fideles traducat odiosis & falsissimis exaggerationibus Catholicam doctrinam: vt dum laudum diuinarum moderatam decantationem, sacrilego ore boatus appellat. quoniam nihil in Catholicam ecclesiam sine graui autoritate, ac Spiritus sancti magisterio inuectum esse, suis locis de singulis cæremonijs clarissimè demonstratur.

Neque ob id quod, teste Paulo, propriè Ecclesia est ædificata super fundamento prophetarum & apostolorum, siue super doctrinam propheticam & apostolicam, reiiciendum est cõtinuò quicquid in prophetis literis aut apostolicis disertè & expressè non reperitur, tanquam prophana sit nouitas, vltra propheticam & apostolicam doctrinam superinductum, vt cauillatur Illyricus: sed seruanda est grauissima illa Augustini sententia, ex eo quod Apostolus dixit: Cætera cum venero ordinabo: intelligi
 Ephes. 2.
 1. Cor. ii.
 datur

Aug. epi-
#fol. cxviii

datur (quia multum erat vt in epistola totum illum agendi ordinem insinuaret, quem vniuersa per orbem seruat ecclesia) ab iplo ordinatum esse, quod nulla morum diuersitate variatur. Et rursus: Ideo non præcepit Christus quo ordine sumeretur corpus & sanguis Domini, vt Apostolis, per quos Ecclesias dispositurus erat, seruaret hunc locum. Ex quibus intelligimus multa ordinanda per gubernatores ecclesiarum pro ratione locorú ac temporum, in ritibus quibusdam ac cæremonijs, de quibus Christus nihil ordinauit.

Citaueram & Origenis sententiã: Quoties ecclesiarum magistri canonicas proferunt scripturas, quibus omnis Christianus consentit, videntur dicere: ecce in domibus est verbum veritatis, non in deserto aut solitudine: sed nos illis credere non debemus, nec exire à paterna & Ecclesiastica traditione: neq; aliter vnquam credere, nisi quemadmodum per successionem ecclesie Dei tradiderunt nobis. Et hereticus est, qui Christo se credere profitetur, & aliud de veritate Christiane fidei credit, quàm habet definitio traditionis Ecclesiasticæ.

Canillas
tio.

Has sententias deprauat Illyricus, affirmans in ipsis, traditione paternam & Ecclesiasticam, accipiendam esse eam ipsam doctrinam quæ in scripturis habetur. Paulo enim & primis scriptoribus traditionem esse ipsam scriptam doctrinam, sicut & Paulus dicit se Corinthijs tradidisse quod à Domino acceperit

perit de communione sacrae cœnæ, & alijs.

Verùm ex ipsis sententijs manifestissimum est, Origenem per traditionem Ecclesiasticam generaliter intellexisse doctrinam quamlibet, siue scriptam siue non scriptam, quæ in ecclesijs semper prædicata, per ecclesiarum successionem ad nos vsque perducta est. Aduersus quam si quid magistri aliqui, aut verbi ministri in ecclesiam inuehant, adfirmat Origenes eis fidem adhibendam non esse, etiamsi canonicas scripturas proferant, quibus omnibus Christianus consentit. Neque aliter nos vnquam credere debere, nisi quemadmodum ecclesiae Dei per successionem tradiderunt nobis. Docet igitur Origenes, vt scripturarum eloquijs, quas quilibet magistri contra doctrinam per successionem acceptam adferunt, nihil commoueat Catholicus auditor: sed firmiter persuasus sit, deprauari scripturarum eloquia, quæ contra traditam doctrinam proferuntur.

Confutatio.

In quibus sententijs manifestissimum est omnem Lutheri & discipulorum eius, & Confessionis quoque doctrinam, quæ traditioni & doctrinae in Ecclesijs Catholicis vbique traditæ, & per ecclesiarum successionem acceptæ contrariatur: etiamsi scripturarum testimonijs eam confirmare videatur, damnari. Neque nos vnquam aliter credere debere, quàm per ecclesiarum successionem nobis traditum est.

Manifestum quoque & hoc est, sententias Origenis non ad eius tantum ætatem & seculum

lum pertinere, sed ad omnem omnino etatem. Dicit enim disertè: Quoties ecclesiarum magistri proferunt canonicas scripturas contra traditionem ecclesiasticam & paternam: nūquam fidem adhibendam eiusmodi magistris, sed firmiter adhærendum traditioni contra magistrorum doctrinam nouam & prophanam.

Porro de traditionis vocabulo alibi dicendum est prolixius. Et falsum est manifestè quod hic dicit Aduersarius, Paulo & primis scriptoribus traditionem semper doctrinam indicare quæ in scripturis habetur, & non aliquid extra scripturam. Ac ne in eo quidem loco quem

1. Cor. 11. adducit Aduersarius: Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis: vox, traditio, scripturâ significat. Non enim dicit: Ego iam trado vobis, in hac scilicet epistola: sed ego olim tradidi vobis, scilicet cùm prædicarem apud vos, & vobis euangelizarem: atque hoc ipsum nūc per scriptam epistolam trado vobis quod olim prædicaui. Et manifestissimum est

2. Thef. 2. illud dictum Pauli: Tenete, inquit Thessalonicensibus, traditiones quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram. Vide Lector commentarium in eam Pauli sententiam Chrysostomi & Theophilacti. Sed de hoc prolixius proprio loco.

Postremò, quod caullatur aduersarius: Originem, cùm vixerit circa annum Domini 200. necessariò intellexisse per traditionem ecclesiasticam, religionem quæ tempore Apostolorum

rum

rum viguit, non negamus eam intellexisse Origenem: sed tamē manifestissimum esse dicimus, quòd generalem sententiam constituit & tradidit: semper eam doctrinā, quę per successionem Ecclesiarum accepta est & tradita, obijciendam esse sententijs quorumlibet magistrorum contrarijs, quantumlibet scripturarum eloquijs suas sententias palliare studeant: legitimam quoque & continuam Ecclesiarum successionem esse fidelem religionis verę conferuatricem. Rursus manifestum est, Origenem multa approbasse tanquam ab Apostolis accepta, quę tamen scripta ab eis non sunt. Persistunt igitur tam Vincentij quàm Origenis sententię, firmę & immotę aduersus confessionis nouas & prophanas sententias.

Iam quandoquidem Catholicę doctrine, simul & Catholicę Ecclesię nomen multum & confidenter Catholici scriptores Christianis & pijs hominibus commendant, & ad confutandum prophanam Lutheranorum & hæreticorum doctrinam frequenter obijciunt & vsurpant: veritatis aduersarius apud imperitos lectōres rem nouam & inauditam tentat, vt persuadeat Catholicorum appellationem non nobis, qui antiquam religionem sectantes confessionis profanam nouitatem damnamus, competere: sed potius ipsos Catholicorum nomine dignos esse. ac ipsorum doctrinam Catholicam verę esse, nostram verò tanquam quę à sincera & sana doctrina Evangelij

De titulo
Catholici,
ad quos
pertineat.

gelii & trium symbolorum ad innumeras no-
 uas adinventiones, & Pontificis abominatio-
 nes deflexerit, profanam esse & minime catho-
 licam: Proinde optimo iure nos illo ipso ve-
 teri Catholici nomine spoliari, & ipsos ad se
 retrahere quod iniuste nos vsurpemus. Verum
 quod hætenus hæretici nostri tēporis non po-
 tuerunt obtinere, vt sibi catholici nomen ven-
 dicarent, & ad se iniuste transferrent: quamuis
 vt id obtinerent, sæpe summa contentione la-
 borauerint: id confidimus Illyricum cum suis
 collegis Christiano Lectori haudquaquam per-
 suasurum. Sed audiamus quæso, qua ratione aut
 authoritatis fiducia rem inauditam approbare
 studeat.

*Adscribam, inquit, ex Casareo iure Legem indicans-
 tem quibusnam hominibus, & cui doctrinæ hæc appella-
 tio conueniat, vt publicum ius, summamque maiestatem
 ostendamas de titulo Catholici secundum nos pronun-
 ciare.*

Edictum Imperatorum de eo quinam ha-
 bendi sunt vel Catholici vel hæretici, ex
 Codice Iustiniani Imperatoris & Tri-
 part. historiæ, Libro 9. cap. 7.

*Imperator Gratianus, Valentinianus & Theodosius,
 Augusti, populo vrbis Constantinopolitanæ: Cunctos po-
 pulos, quos Clementia nostræ regit imperium, in ea volu-
 mus religione versari, quam diuinum Petrum tradidisse
 Romanis religio vsque nunc ab ipso insinuata declarat:
 quamque Pontificem Damasum sequi claret, & Petrum
 Alexandriae episcopum, virum Apostolicæ sanctitatis:*

hoc est, ut secundum Apostolicam disciplinam, euangelicamque doctrinam, patris & filij & spiritus sancti vnam Deitatem sub pari maiestate & sub pia Trinitate credamus.

Hanc legem sequentes, Catholicorum Christianorum nomen iubemus amplecti. Reliquos vero dementes, vasa nosq; iudicantes heretici dogmatis insaniam sustinere: Diuina primum vindicta, post etiam motu animi nostri, quem ex cœlesti arbitrio sumpserimus, ultione plektendos. Data 3. Calend. Martias Thessalonice, Gratiano V. Valentiniano & Theodosio Aug. Cœs.

Adscribunt ergo, inquit, augustissimi Casares illi, hoc nomen Catholici, Christianis ijs, qui sacrosanctam trinitatem, & sacra Euangelia, Apostolorumque scripta sincere sequuntur: non ijs qui quæuis noua pontificum & monachorum inuenta sectantur. Quod nos, inquit, sincera fide & conscientia præstamus.

At hoc religiofissimorum Imperatorum sanctissimum edictum quàm fraudulenter aduersarius detorqueat ad vendicandum verissimis & compertissimis hereticis Catholicorum titulû & appellationem, non est difficile perspicere. Cum enim seculo illorû augustissimorum imperatorum turbarent Catholicas Ecclesias impij errores & hereses, de vna Deitate & tribus personis, deque duabus naturis, diuina & humana in Christo, Christi que persona, ac definitiones quædam in synodis quibusdã de ijs summis fidei capitibus editæ essent, tandem religiofissimi imperatores, tanquam veræ religionis sanæque doctrinæ vindices sanxerunt, ut per

omne ipsorum imperium, cuncti populi eis subiecti eam religionē amplecterētur & profiterentur, quam diuinum Petrum Apostolum tradidisse Romanis, religio vsque ad id tempus ab eo insinuata declarabat: quamque pontificem Damasum sequi clarebat. Et quānam illa sit religio, disertè religiosissimi Cæsares explicant, dum subiiciunt: Hoc est, vt secundum Apostolicam disciplinam, Euangelicamque doctrinam patris & filij & spiritus sancti, vnā diuinitatem sub pari maiestate & sub pia Trinitate credamus. Atque hanc demum professionem & legem sequentes, titulo Catholicorum compelli statuunt: Reliquos verò dementes, vāsanosque, qui scilicet illi professioni contradicerent, hæretici dogmatis infamiam sustinere.

Libet hic interrogare Aduersarium: vtrum si Nouatianus aliquis, aut alius quispiam hæreticus, rectè quidem de patris, & filij, & spiritus sancti vna diuinitate sub pari maiestate & pia Trinitate sentiens, sed negans pœnitentibus remissionem peccatorum posse in Ecclesia donari: aut negans futuram corporum resurrectionem cum impio Simone Mago; aut damnans nuptias cum hæretico Manichæo, aut denique communitatem vxorum inducens cum scelerato Nicolao, in ipsorum repertus fuisset imperio, secundum ipsorum edictum & legem Catholici titulo digni fuissent. Quod cum nemo, nisi plane excors, dicere auderet,

mani-

manifestissimum est, quòd religiosissimorum principum edictum ad eos tantum pertinet, qui cùm de reliquis religionis capitibus & dogmatibus rectè sentiunt, vnitatem diuinitatis cum triade personarum, patris, filij, & spiritus sancti credunt & confitentur.

Non igitur, vt fraudulenter contendit aduersarius veritatis, constituunt religiosissimi Cæsares: Dignos esse Catholicorum titulo, quotquot de duobus illis capitibus religionis rectè sentiunt. Quod si verò contédit, Augustissimos Cæsares integram religionem, quam diuinus Apostolus Petrus tradidit Romanis, & quam Damasum sequi tunc constabat, in suo edicto comprehendisse, & non solum illam quæ pertinet ad ea dogmata, quorum nominatim faciunt mentionem: rursus percunctabor, qualem religionem S. Petrus apostolus tradiderit Romanis. Respondet quidem Aduersarius, Euangelia & apostolicâ historiam vnâ cum duabus Petri epistolis docere nos, qualem religionem tradiderit S. Petrus omnibus ecclesijs per orientem & occidentem, non solum Romanæ.

Sentit igitur Aduersarius integram Petri doctrinam comprehensam esse in euangelicis & apostolicis scriptis, vnâ cum duabus Petri epistolis: Reliqua verò omnia dogmata esse noua pontificum & monachorum inuenta. Verum cum augustissimorum principum edictum palam esse religionem à S. Petro Romanis traditam, quam pontificem Romanum sequi

Damasi
religio.

Volater-
ranus.
Platina.

claret, pronunciet, perquiramus quænam religio à Damaso sit obseruata. Nam eam esse religionem à Petro traditam adfirmant principes. Ex certissimis igitur & authenticis historijs certissimò cognoscimus quædã eum constituisse, quæ in scriptis Euangelicis & apostolicis disertè & expressè scripta non reperiuntur. Vt psalmi alternis vicibus in ecclesia canerentur, & in fine verba hæc ponerentur: Gloria patri & filio & spiritui sancto. Præterea vt in principio celebrationis Missæ confessio generalis sacerdotum fieret ad altare: ipse quoque Damasus sacros ordines celebrasse, diaconos, presbyteros & episcopos non paucos consecrassè scribitur.

Cùm igitur eam religionem tenuisse Damasum affirmet edictum, quam Romanis Petrus tradiderat, euidentissimum est Petrum quoque tradidisse Romanis et Missæ celebrationem, et formas ordinum conferendorum, & consecrationis diaconorum, presbyterorum, & episcoporum. Sicut et Damasus ipse testatur: Sanctus, inquit, apostolus docuit, quonam modo ecclesiæ gubernacula (quæ Damasus susceperat) tenenda essent. De quibus cùm nihil expressè in euangelicis & apostolicis scriptis reperiatur scriptum, necessariò euincitur non ad profanas nouationes referendum & reiiciendum esse quicquid extra scripta euangelica & apostolica in catholica ecclesia obseruatur. quod summa operæ veritatis aduersarius conatur ostendere.

Quod autem aduersarius cauillatur fidem & doctrinam

doctrinam Damasi pontificis cognosci posse ex symbolo quodam Damasi, quod prolixè ex 2. tomo operum diui Hieronymi citat, superuacaneum fuerit symbolum illud hic quoque repetere. Nam in eo clara est confessio vnus diuinitatis trium personarū, patris & filij & spiritus sancti. Præterea verè Christi filij Dei incarnationis, passionis, mortis, resurrectionis, & ascensionis ad dexteram patris, deniq; cōmunis omnium resurrectionis: sed eos qui in eius morte & sanguine credētes emūdati sunt, cōsecuturos præmiū boni meriti, aut pœnam pro peccatis æterni supplicij, quæ symboli confessio hac sentētia concluditur: Hęc lege, hęc crede, hęc retine, huic fidei animam tuam subiuga, & vitā consequēris & præmiū à Christo. Non existimo autē aduersarium tam perditę malitię esse, vt audeat affirmare, in ista cōfessione à Damaso ad oriētis episcopos perscripta, positā esse totā doctrinam religionis, quā à S. Petro traditā Damasus acceperat: nullā verò neq; euāgelicę neq; apostolicę doctrinę mentionē Damasus in symbolo hoc facit. ex quo aduersarius colliquescere scribit, qualis fuerit fides & doctrina pōtificis Damasi.

Ex his perspicere clarissimè potest lector, quā sceleratè abutatur aduersarius celebri illo edicto religiosissimorum imperatorum, Graciani, Valentiniani & Theodosij: & symbolo illo Damasi ad sibi, suisque collegis vendicandum Catholicorum titulum, & spoliandos nos ea appellatione, quam ab ipso ecclesiæ exordio

Damas. in
epist. ad
Oriētales
lib. hii.
tripart.
cap. 15. &
sequent.

ad hæc vsque tempora, frustra hæreticis adla-
 rantibus, iustissimè possessimus. Imo huius edi-
 cti sanctissimi & grauissimi autoritate tanquã
 suo gladio confodi aduersarium, dum edictum
 non alios Catholicorũ titulo appellandos de-
 cernit, quã eos qui Damasi pontificis religio-
 nẽ à S. Petro acceptam ad illud vsque tempus
 seqũebantur: quã non solum symboli illius cõ-
 fessione, neque etiam doctrina in euangelicis
 & apostolicis literis scripta cum duabus Petri
 epistolis constare, sed etiam traditionibus qui-
 busdã de Missę celebratione solenni, & sacrorũ
 ordinũ collatione & consecratione. de quibus
 in scripturis non sit diserta & expressa mentio.
 Ut interim non dicam, quod aduersarij, qui in-
 iustè ad se trahere titulũ Catholicorum & frau-
 dulenter moliuntur, eam ipsam doctrinam re-
 ligionis, quæ in scriptis prophetis & aposto-
 licis continetur, deprauent peruersis & ad suum
 mendacium detortis explanationibus: nec ad
 vnã ecclesiastici sensus regulam scripturę cõle-
 stis intelligentiam dirigant. Scitum admodũ est
 illud Vincentij Lyrinensis: Quia scripturam sa-
 crã pro ipsa sui altitudine, non vno eodemque
 sensu vniuersi accipiunt, sed eiusdẽ eloquia ali-
 ter atque aliter alius atque alius interpretatur,
 vt penè quot homines sunt, tot illinc sententiæ
 erui posse videantur: aliter namque illam No-
 uatianus, aliter Sabellius, aliter Donatus expo-
 nit, aliter Arrius, Eunomius atque Macedonius,
 aliter Photinus, Apollinaris, Priscillianus, aliter
 Ioui.

Vincentii
 Lyrinensis
 sententia.

Iouinianus, Pelagius, Celestius, Nestorius, (ad-
dere meritò licet: aliter Lutherus, Illyricus, Cal-
uinus) idcirco multum necesse est propter tatos,
tam varij erroris anfractus, vt Prophetice & A-
postolicæ interpretationis linea secundum ec-
clesiastici & Catholici sensus normam, & ad
vnam ecclesiastici sensus regulam scripturæ cœ-
lestis intelligentia dirigatur.

Quæ cum ita se habeat, cumq; luce meridiana
clarius sit (adeo vt neq; Lutherus, neque Cal-
uinus diffiteantur) Catholicum scripturarum,
& toto orbe receptum scripturarum sacrarum
sensum & intelligentiam, & interpretationem
profanos & nouitios nostrisæculi magistros nō
sequi, sed pro suo arbitrio, prout concepti erro-
ris confirmationi conducere vident, nouos &
contrarios sensus subinducere, meritò hæreticæ
doctrinæ infamiam in Ecclesia Catholica su-
stinebunt.

Operæpretium fuerit hoc loco, exhortatio-
nis gratia, grauissimam Augustini sententiam
adscribere: In Catholica Ecclesia vt omittam
sincerissimam sapientiam, ad cuius cognitio-
nem pauci spirituales in hac vita perueniunt:
(cæteram quippe turbam non intelligendi vi-
uacitas, sed credendi simplicitas tutissimam fa-
cit) multa sunt alia quæ in eius gremio me ius-
tissimè teneant. Teneat consensus populorum
atque gentium: teneat autoritas miraculis in-
choata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate
firmata. Tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui

Aug. cōtra
Manichej
epist. qua
vocāt fur-
clamenti,
cap. 4.

pascēdas oves suas Dominus post resurrectionē commendavit, vsq; ad presentē episcopatū successio sacerdotū. Tenet postremo ipsum Catholicæ nomen, quod non sine causa inter multas hæreses sic ista sola ecclesia obtinuit: vt cū oēs hæretici se Catholicos dici velint, quærētī tamē peregrino alicui vbi ad Catholicam conveniatur, nullus hæreticorum vel basilicam suam, vel domum audeat ostendere. Ista ergo tot & tanta Christiani nominis charissima vincula rectè hominem tenent credentem in Catholica Ecclesia, etiāsi propter nostræ intelligentiæ tarditatem, vel vitæ meritum veritas se nondum manifestissima ostendat. Dubitabimus ergo nos eius Ecclesiæ condere gremio, quæ vsq; ad confessionem generis humani, ab apostolica sede per successiones episcoporum, frustra hæreticis circumlatrantibus, & partim plebis ipsius iudicio, partim conciliorum grauitate, partim etiam miraculorum maiestate damnatis, culmen authoritatis obtinuit? Aureas has sanctissimi & celeberrimi doctoris Augustini sententias aduersus præstigias Illyrici pius lector ob oculos semper positas habeat, nec vllis fraudibus à Catholicæ Ecclesiæ gremio, ad hæreticorum pestilentem cathedrā se abripi patiatur.

Aug. de vtilitate credēdi cap. 17. 46.

De vocatione & electione ministrorum ecclesiæ Antuerpienſis.

Scripseram in eodem capite, ex hoc quoque posse diiudicari, qualēsnam essent ministri Confessionis nouitiæ, quod sine legitima vocatione & missione docendī ministeriū sibi vltro sumpſissent & vsurpassent in ecclesia Antuerpienſi, contra

contra apertissimam scripturarum quas citabam doctrinam. Hic primum cauillatur aduersarius illos ministros vocatos ab ecclesia, seu cœtu Christianorum Antuerpiæ existentium: verùm cùm Antuerpiæ ecclesiæ non aliæ fuerint quàm Catholicæ, & extra eas paucorum aliquot curiosorum, & nouarum rerum cupidorum, atque adeo etiam seditiosorum hominum conciliabulum, quali congregationi & cœtui tribuere vocandi et eligendi ministros potestatem & autoritatē nimium impudens fuerit: falsissimum est quòd ministri illi à legitima aliqua ecclesia legitimè vocati sint aut electi. Alioqui si in ipsis quoque aduersariorū ecclesijs reperiantur pauci aliquot seditiosi, qui expetāt ministros Calvinisticæ aut Anabaptisticæ doctrinæ, confiteri debebunt legitimam esse eam vocationem, quæ à cœtu paucorum perditorum hominum facta erit.

Deinde scripturarū testimonijs probare studeat electionem & vocationem ministrorum, propriè ad ecclesiam seu cœtum Christianorum cuiusque loci pertinere.

Quoniam verò scriptores Confessionis iactant se adsentiri Cōfessionì Augustanæ, primùm hic consideret Lector, quomodo hæc doctrina de vocatione, electione, constitutione, atque etiam approbatione ministrorum (nam ne quid cauilletur suo more Illyricus, de approbatione magistratus hic diserta mentio est) consistat cum Confessione Augustana: quæ in capite de

D v potesta-

Ad quos
pertineat
vocatio &
electio mi-
nistrorū.

Pugnat
Confessio
cum do-
ctrina Au-
gustana.

Apologia
in cap. de
potestate
ecclesiast.

potestate ecclesiastica sic tradit: Cum de iurisdictione episcoporum queritur, discerni debet imperium ab ecclesiastica iurisdictione. Porro secundum euangelium, siue (vt loquuntur) de iure diuino nulla iurisdictione conuenit episcopis vt episcopis, hoc est, vt quibus est commissum ministerium verbi & sacramentorum, nisi remittere peccata. Item cognoscere doctrinam, & doctrinam ab euangelio dissentientem reijcere, & impios quorum nota est impietas, excludere a comunione ecclesie sine vi humana & verbo. Hic necessario & de iure diuino debent ecclesie prestare obedientiam, iuxta illud: Qui vos audit, me audit.

Luc. 10.

Expresse hic docet Augustana confessio, cognoscere doctrinam ministrorum an euangelica sit, an vero ab euangelio dissentiens, pertinere ad iurisdictionem episcoporum, sicut & peccata remittere: Contra confessio Antuerpiensis cum Illyrico suo magistro docet, ad coetum Christianorum cuiusque loci vtrumque pertinere, & remittere peccata, & ministros vocare, eorumque doctrinam cognoscere & approbare. Nam constat, legitimam & probatam vocationem ministrorum & constitutionem sine diiudicatione doctrinae constare non posse. Pugnat igitur hoc in loco Illyrica cauillatio cum Confessione Augustana.

Legitima
ministro-
rum voca-
tio & ele-
ctio non
potest ef-
se sine do-
ctrinae co-
gnitione.

Secundo, pugnat haec doctrina non solum cum ratione recta, verum etiam cum doctrina Spiritus sancti in scripturis sanctis tradita. Cum ratione quidem, quia rectae rationi prorsus contrarium est, quod coetus quisque Christianorum
insti.

instituedus & erudiendus in ijs que sunt spiritualis & eterne salutis, sibi ad seiscat magistrum & pastorem pro suo arbitrio. Corruptus videlicet cœtus corruptum doctorem, iuxta illud Pauli: Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt homines, sed ad sua desyderia coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus: & à veritate quidem auditum auertunt, ad fabulas autem conuertentur. Cum scripturis quoque, quia auctoritatem & potestatem ministros ecclesie vocandi, & ordinandi, & constituendi non magistratui aut senatui politico, sed episcopis, Ecclesiarum primarijs gubernatoribus tribuit. Huius rei gratia, inquit Paulus ad Titum: Reliquite Cretę, vt ea quę desunt corrigas, & constituas per ciuitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi. Timotheo quoque suo præscribit quos ordinare in episcopos siue presbyteros debeat: significans haud dubie ad illum pertinere episcopos & presbyteros per Asianas ecclesias constituere. Et de Barnaba & Paulo scribit Lucas in Actis: Cum constituissent per singulas ecclesias presbyteros, & orassent cum ieiunijs, commendauerunt eos Domino in quę crediderunt. Et rursus: Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Palam hic pronunciat Paulus, quod per Spiritum sanctum constituentur episcopi, tanquam rectores populi Domini. Quare ad illos, non autem ad populum pertinet de
mini-

1. Tim. 4.

Tit. 1.

1. Tim. 3.

Act. 14.

Act. 20.

ministris ordinare, ministros vocare, mittere, & constituere.

Cauillatio.
Act. 14.

Sed cauillatur Illyricus: Quod scribit Lucas Paulum & Barnabam constituisse per singulas ecclesias presbyteros, id ita accipiendum esse: Paulum & Barnabam presbyteros suffragijs Christianorum electos, & non à solo Paulo & Barnaba fuisse constitutos quos ipsi voluissent. Hanc enim esse vocis Græcæ χηροτομία, qua vsus est Lucas, proprietatem, vt designet per populi suffragia, vel per manuum extensionem aliquem creare magistratum aut senatorem.

Dilutio cauillationis.

Hanc cauillationē confutat Paulus, expresse declarans, quænam sit illa manuum extensio siue impositio, quæ in legitima ordinatione ecclesiæ fieri cōsuevit, & quæ vocabulo χηροτομία significatur, dum scribit manuum vsum aut signum non ad eligentes Christianos tanquam suffragia dantes pertinere, sed potius ad ipsum ordinantem & constituentem presbyteros aut ministros. Noli, inquit ad Timotheum, negligere gratiam quæ in te est: quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij. Et ne quis dubitet, quid intelligat per impositionem manuum presbyterij, rursus ad eundem scribit: Admoneo te vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionē manuum mearum. palam significans: Manus presbyterij esse intelligēdas manus nō magistratuū, sed manuum, vel episcopi solius. sicut ibi: Manū cito nemini imposueris, neque cōmunicaueris peccatis alienis: Vel episcopi simul cū presbyteris precantibus,

1. Tim. 4.

2. Tim. 1.

cātibus, & manus imponētibus. Sic enim vsurpare scripturā sacram presbyterorū vocabulum, euentissimum est ex Actis: vbi scribūtur Paulus & Barnabas constituisse per singulas ciuitates presbyteros. Et Actuum 20. quos appellauerat Lucas presbyteros siue maiores ecclesiæ, mox vocat episcopos, & ecclesiarum rectores.

Ad hunc modum vsurpari vocē *ἐπίσκοπος* in scripturis diuinis, tradit Hieronymus in Epistolam: Chirotonia, inquit, est ordinatio clericorum, quæ nō solum ad imprecationem vocis, sed etiam ad manus impositionem datur, secundum scripturam: Manus cito nemini imponeris.

Sed adhuc obijcit Illyricus, *Cyprianum offendere, tum Iosephum, tum Matthiam Apostolum suffragio vniuersi cœtus & consensu ad ministerium fuisse vocatos.*

Respondemus ita tunc quidem factum esse, sed cū adhuc exiguus esset cœtus credentium & eligentium, atq; diuini spiritus ductu & gubernatione nihil nisi Christi gloriam quærentiū. Quæ sanè ratio in cœtu numerosissimo credentium, quorū pleriq; infirmi & carnales adhuc reperiuntur, & non soligloriæ Dei addicti, sed magna ex parte vinculis cupiditatum compediti, prorsus constare non potest. Quare constituendi ministri ecclesiarum diuersam rationem posterioribus temporibus ecclesiam sequi necesse fuit. Sic etiā accipiendæ sunt sententiæ Origenis & Leonis. Sententia itaq; Cypriani dicentis

Presbyteri quinā Apostolo. Act. 14. & 30.

Obiectio. Cyp. lib. 1. epist. 4. p. 4.

Act. 21.

Vide cōc. Laod. canon. 13. & Chry. lib. 3. de dignitate sacerdotali.

dicentis, quod de divina autoritate venit, vt sacerdos plebe præfente, sub omnium oculis deligatur, non tribuit plebi Christianæ ius eligendi sacerdotem: sed hoc tantum vult, vt plebe præfente sub omnium oculis electio fiat: Vt plebe, inquit Cyprianus, præfente vel detegantur malorū crimina, vel ~~bonorum~~ merita prædicentur. Hoc enim maximè congruit, vt qui præficiendus est populo, populi quoque testimonio & suffragijs approbatus sit. Sicut Apostolus dicit: Episcopum debere testimonium bonum habere, & ab ijs qui foris sunt: verum id non esse ita necessarium, vt ob graues causas secus fieri non possit, manifestissimum est ex Pauli exemplis. Qui Timotheum Lystrensem rogauit, vt maneret apud Ephesios, non rogato suffragio Ephesiorum, nec ab eis nominatim electum aut expetitur. Similiter & Titum Cretensibus præfecit, non expetitur Cretensium suffragijs: quorum suffragia si rogata fuissent, Cretensem potius elegerent. Et Augustinus Eradium successorem elegit, approbante quidem populo, sed tamen electionis potestate ei non permessa.

Epist. 110

Quia igitur de electionis iure nihil certè Christo institutum est, permessa est eligendi forma ecclesiarum gubernatoribus, vt pro ratione temporum, locorum ac hominum eam rationem potissimum seruarent, quæ ad ædificationem Ecclesiæ maximè conduceret. Verum hoc diligenter considerandum, quod dum populi

puli suffragia adhiberentur & rogarentur in ministrorum constitutione & ordinatione, semper electionis approbatio, & ministrorum ordinatio & constitutio penes solos Apostolos & Episcopos fuerit. Sic enim scribit Lucas, conuocasse duodecim Apostolos multitudinem discipulorum, & dixisse, vt deligerent viros boni testimonij septem, plenos spiritu sancto, & sapientia, ad opus ministerij quotidiani, quos ipsi constituerent super hoc opus, & cum placuisset sermo multitudini, septem electos esse, quos ^{stauerent} stauerent ante conspectum apostolorum, qui orantes imposuerunt eis manus. Ex quo palam discimus, non multitudinis eligentis, sed apostolorum, & episcoporum (ad quorum exhortationem & praesentiam fit electio) officium esse, vt ad ministerium electi approbentur, ordinentur, & praeficiantur multitudini. Nunquam igitur licuit coetui aut multitudini discipulorum sibi deligere ministros quos sibi praeficerent, & ministros ordinarent, sed semper ordinatio & constitutio electorum ministrorum ab episcopis & superioribus pastoribus facta est.

Hac cum ita se habeant, perspicuum est primum quod ordinatio & constitutio ministrorum nunquam multitudini attributa est, sed solis Apostolis & Episcopis.

Secundo, quod electio, quae olim pro ratione temporis recte delata est multitudini, aut potius quae conscia, consentiente & approbante plebe

Act. 6.

plebe facta est, legitima ac rata non fuit, nisi per approbationem apostolorum aut episcoporum.

Tertiò, quòd vocatio ministrorum nunquã multitudinì permiffa fuerit, nisi ex autoritate & approbatione episcopi, aut superioris potestatis ecclesiasticæ, quæ de ministrorum doctrina & vita cognosceret.

Vocatio ministrorum Antuerp. prorsus illegitima fuit.

Ex quibus perspicuum prorsus esse existimo vocationem illam ministrorum, quam Illyricus scribit factam esse à multitudine quadam obscura hominum paucorum perditorum & seditiosorum in Antuerpiensi ciuitate, sine vlla approbatione doctrinæ eorum & vitæ, per superiorem potestatem ecclesiasticam, non posse censerì legitimam ministrorum vocationem. Quod si verò contendat Illyricus ministros illos euocatos, fuisse per suos superintendentes indicatos idoneos ad verbi ministerium & sacramentorum: Respondemus, de ministris præficiendis in Antuerpiensi ciuitate ordinarium eius ciuitatis episcopum requirendum fuisse, vt eius iudicio & autoritate ministri darentur & constituerentur in sibi subiecta ciuitate. Eum certè ordinem si Illyricus in suis ac suorum ecclesijs violatum cerneret ab curioso aliquo hominum rerum & doctrinarum nouarum studiosorum conuenticulo, improbaturum sat scio, & curiosos illos ac nouarum rerum studiosos ad suum ordinariu superintendentem reuocaturum & ablegaturum. Sed de legitima vocatione, electione, & ordinatione siue cõstitutione ministro.

nistrorum ecclesiæ plus satis. Superest vt scripturæ testimonia, quibus Illyricus probat ad ecclesiam seu cœtum Christianorum cuiusque loci, propriè pertinere vocationem et electionem ministrorum, excutiamus.

Primò, in confesso, inquit, est, clauces non soli Petro, neque tantum apostolis, verum toti ecclesiæ esse traditas. Audi probationem. Quod quidem, inquit, partim ex se, partim ex ipsis verbis Domini, partim etiam ex patrum & vetustorum interpretum scriptis super dictum (Tibi dabo clauces regni cœlorum) manifestum est. Si quidem ipsi hoc dictum interpretantur & intelligunt de tota ecclesia, non de vno Petro.

Prima probatio Illyrici.

Matt. 16.

Respondeo. Catholicis neque soli personæ Petri, neque tantum apostolorum personis docent traditas esse clauces, sed toti prorsus ecclesiæ, non ita quidem, quod quilibet Christianorum cœtus, aut etiam quilibet Christianorum clauces habeat: sed quod in Petri & apostolorum personis, ac personis successorum datæ sunt toti ecclesiæ Christianorum. Datæ sunt enim eis clauces ad vtilitatem totius ecclesiæ, videlicet, vt si quis in ecclesia remissionem peccatorum expeteret, per potestatem ipsis datam consequi posset. Si quis vero contumax aut impœnitens ligandus esset, id per potestatem eis à Christo concessam fieri posset. Sicut apostolus de se, non autem de tota multitudine Corinthiæ ecclesiæ testatur, quod dedit ipsi Dominus potestatem in ædificationem, & non in destructionem. Qua potestate & vsus est in eadem eccle-

Responso.

2. Cor. 10
& 13.
1. Cor. 5.

sia aduersus Corinthium illum in cœstusum.
 Et Augustinus grauitè dixit: Episcopi sumus
 non nobis, sed ecclesiæ Christi: hoc est, clau-
 siue potestaté ecclesiastici regiminis accepimus,
 non ad nostram, sed ad ecclesiæ vtilitatem. Et
 in commeterio in Psalmum 108. explicat quo-
 modo pleraque quæ ad Petrum dicta sunt, illu-
 stre intelligentiã non habent, nisi dum re-
 feruntur ad ecclesiã, cuius ille figuram gerebat.
 Et Illyrici hanc absurdam sententiã satis im-
 probat Augustana confessio superius citata: Po-
 testatem remittendi peccata, cognoscēdi doctri-
 nam, & doctrinam ab Euangelio dissentientem
 reijciendi, & impios, quorum nota est impietas
 excludendi à communione ecclesię, competere
 secundum euangeliũ, siue de iure diuino, episco-
 pis, non autem cuilibet Christiano, aut cuilibet
 cœtui Christianorum. Vt verbi gratia, cœtui
 illi Antuerpiensium, qui sine episcopi vllius au-
 thoritate præsumpsit ministros verbi vocare,
 & sibi præficere.

Auguf. in
 Psal. 108.

Cap. de
 potest. ec-
 clesiast.

Cauilla-
 tio.

*At ex verbis ipsi Domini id manifestum est, inquit
 Illyricus, quòd cuilibet vel cœtui, veletiam Christiano
 confitenti Christum data sint clauis.*

Sed secus rē habere nemo negauerit qui ver-
 ba ipsa Christi perpēderit. Ergo, inquit Christus,
 dico tibi, quia tu es Petrus. & deinde: Tibi da-
 bo clauis regni cœlorum. Et quodcunque liga-
 ueris super terram, erit ligatum & in cœlis: &
 quodcunque solueris super terram, erit solutũ &
 in cœlis. Vbi sicut prima verba: Et ego dico tibi
 quia

quia tu es Petrus: propriè non nisi ad Petrũ per-
tinent: Ita nec proprio & germano sensũ quæ
subijciuntur: Et ego tibi dabo clauces regni cœlo-
rum: & quodcũq; tu ligaueris aut solueris super
terram, erit ligatũ aut solutũ in cœlis: ad alium
quàm ad Petrum pertinere possunt. Ad quem
modum vniuersos ferè veteres scriptores ea
verba explanasse facile foret ostendere, si hu-
ius loci ea disputatio esset.

Quod autem cauillatur Illyricus, hoc dictum
Christi patres & interpretes vetustos intelligere
& interpretari de tota ecclesia, & nõ de vno Pe-
tro, falsum esse cognoscere quilibet potest, qui
Catholicorum euicubrata scripta de hoc argu-
mèto vel attigerit. Ac annotat quidè in margi-
ne sentècias Hilarij sexto de trinitate: Origenis
in Matt. hom. 1. & Theophilaçti ibidè. Sed bene
consuluit sibi, quod eorũ integras sententias nõ
posuerit, ex quibus impostura eius facilè depre-
hèdi posset. Manifestissimũ est enim quod Hila-
rius quèq; Christianũ ex reuelatione patris cœ-
lestis cõfiterè Iesum esse filiũ Dei, fundamentũ
quidè facit Ecclesiæ Dei. Est enim vera & syn-
cera fides in Christum filiũ Dei viui, fundamen-
tum, in quo ædificatur verũ Ecclesiæ membrũ.
Accipit etiam huiusmodi fides clauces regni cœ-
lorum, nempe virtutum studia, quibus & ape-
ritur cœlum, & in cœlum peruenitur, tanquam
clauibus quibusdam. Sed quis non videt hanc
esse mysticam doctrinam ad ædificationem vti-
lissimam? sed non esse germanam & propriam

*Cauilla-
tio.*

Hilar. 6.
de Trinit.
Orig. ho.
1. in Mar.

E ij eius

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

eius loci sententiam, quin in sententia mox subiecta expresse declarat Petri priuilegium & præminentem locum in his verbis contineri: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam, & tibi dabo clauēs regni cœlorum. Et eadē prorsus est Origenis sententia in Matthæum. Et cum vterque eorum clarissimis verbis non raro proprium verborum sensum Petro attribuant soli, quis nisi calumniator ita deprauet eorum explanationes in 16. Matthæi caput? Cùm summa rerum de pascendis ouibus traderetur, & super Petrum ipsum velut super terram fundaretur ecclesia, nullius virtutis alterius ab eo nisi charitatis exigitur necessitas. Et Hilarius: Cùm Iesus quædam de passione sua locutus ad discipulos fuisset, & Petrus hoc tanquam indignum Dei filio detestatus esset, Petrus cui superius clauēs regni cœlorum dederat, super quem ecclesiam ædificaturus erat: aduersus quam portæ inferi nihil valerent: qui quæ in terris vel soluisset vel ligasset, ea in cœlis vel soluta persisterent vel ligata. Hunc itaque tali conuictio detestatum sacramentum passionis excepit: Vade post me sathana, scandalum mihi es. Tanta enim religio fuit pro humani generis salute patiendi, vt Petrum primum filij Dei confessorem, Ecclesiæ fundamentum, cœlestis regni ianitorem, & in terreno iudicio eum iudicem cœli sathanæ conuictio nuncuparet. Et rursus alibi: O beatus cœli ianitor, cuius arbitrio clauēs æterni aditus tradun-

Hilar. in
Matth. 16.

Hilar. in
cap. 16.
Matth.

traduntur. Cuius cœleste iudicium, præiudicata autoritas sit in cœlo, ut quæ in terris aut ligata sunt aut soluta, statuti eiusdem conditionem obtineant & in cœlo.

Origenes quoque manifestam tradit differentiam inter Petrum, seu claves Petro traditas: & inter ligationem, qua corripiciens, fratrem ligat contumacem.

Confirmat adhuc suam rationem Illyricus. *Quin* & Dominus, inquit, paulo post, nempe Matthæi 18. dictum istud de clauibus manifestè transfert ad totam ecclesiam, & omnes pios, & non ad Papam aut solos spirituales: cum inquit, Si peccauerit in te frater tuus, abi, & redargue eum, solus ipse solum. Si te audierit, lucratus es fratrem tuum: sin verò non audierit, adhibe tecum adhuc vnum aut duos, ut in ore duorum aut trium testium consistat omne verbum. Quod si non audierit eos, sit tibi velut ethnicus & publicanus. Amen dico vobis: Quæcunque ligaueritis in terra, erunt ligata in cœlo: Et quæcunque solueritis in terra, erunt soluta & in cœlo. Rursus dico vobis: Si duo ex vobis consenserint in terra, de quacunque re petierint, contingeret illis à patre meo qui est in cœlis. Vbi enim sunt duo aut tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Hic vide optime Lector, Illyricum sentire quemlibet pium hominem habere claves ligandi, & soluendi: item remittendi ac retinendi peccata potestatem. Quas claves, quamque

Orig. homil. 6. in Matth.

Cauillatio alia.

Matth. 18.

Ioan. 20.

*Mala fides
des Illyrici.*

potestatem Confessio Augustana dicit ad iurisdictionem episcoporum pertinere, & non passim ad quemlibet pium. Et sane potestatem remittendi peccata & retinendi non dedit Christus Apostolis, nisi postquam dixerat eis: Sicut remisit pater, & ego mitto vos. Tum enim subiicit: Hæc cum dixisset, insufflauit in eos, & dicit eis: Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remissa sunt eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: palam significans, quod potestas remittendi & retinendi peccata proprie competit eis, qui tanquam pastores & legati Christi alijs præficiuntur.

Hic quoque considera quæso Lector, quam bonæ fidei sit Illyricus, qui cum me reprehendat, quod mediâ quandam sententiâ, quæ nihil ad propositam causam pertinebat, inter miseriam studio breuitatis: hic sibi permittit verba Christi plurimû ad causam necessaria callidè detrahare. Cum enim recitasset verba Christi: Si te non audierit, adhibe tecum adhuc unum aut duos, ut in ore duorum aut trium testium consistat omne verbum: mox subiicit, Quod si te non audierit, sit tibi tanquã ethnicus & publicanus. Amen dico vobis: Quæcûq; ligaueritis aut solueritis &c. Hoc autem fraudulenter factum esse constat, ut possit sententiã Domini: Amen dico vobis: Quæcûq; ligaueritis &c. ad omnem fratrem corripientem (quem, sicut nec testes cum ipso adhibitos, frater audire vult) accommodare: quasi cuiilibet corripienti, & non audito detur eo loco potestas

potestas alligandi fratrem: cum Dominus Christus fratrem, qui ne testibus quidem adhibitis emendari potest, iubeat ecclesie denunciari: hoc est, ecclesie præposito. vt constanter veteres interpretantur. Et si inemendabilis permanferit, alligari & eijci à cœtu Christianorum. affirmans quod terribilis admodum sit ea alligatio, quippe quam Christus in terris factam, ratam habebit in celo. Vbi vides non cuiuslibet pio corripienti fratrem peccantem dari clauis ligandi & soluendi fratrem contumacem, sed ipsi ecclesie, hoc est, cœtui ecclesiastico cum suo præposito, hoc est, præposito ecclesie cum sua ecclesia. Sicut Apostolica praxis hunc locum illustrauit, dum incœstuosum Corinthium vnâ cum Corinthijs satanæ tradendum decreuit & tradidit. Tradit igitur Christus hoc loco ecclesie præpositis clauis, vt vnâ cum suorū subditorum cœtu contumacem alliget, & extra ecclesie communionem eijciat: & pollicetur ratum fore quicquid præpositus cum suo populo ligauerit apud patrē cœlestem. Deinde subiicit: Non solum id ratum fore in cœlis, quicquid Apostoli siue gubernatores ecclesie egerint in contumacem peccatorem: sed tantam esse vim pacis, vniuersitatis & concordie, vt quicquid vel duo aliqui inter se cōsentientes à patrē cœlesti petierint, id sint impetraturi. Fallam quoque esse Illyrici interpretationem, ex eo prorsus est perspicuū, quod de excōmunicando, aut abijciendo à cōmunionē ecclesie peccatore contumace

1. Cor. 6.

E iij palam

palam sermo est. Quam potestatem cuilibet pio competere, quis quæso nisi excors dixerit?

Theophila-
ctus ex-
ponitur.

Quod autem Illyricus Theophilacti commentarium in caput 18. Matthæi in margine citat: tradit quidem Theophilactus aliquem ligandi fratris peccatoris contumacis modum, qui cuilibet pio competere potest, utpote quo pius diuinæ iustitiæ consentiens & cooperans retinet eum ligatum, donec pœnitentiam agat, & quo Deo remittenti peccata per spiritum charitatis cooperans, & ipse quoque remittit peccata. At quoniam manifestissimum est de exclusione à communione ecclesiæ, etiam corporali, sermonem esse, quæ non ad pium quemlibet, sed tantum ad ecclesiæ gubernatores pertinet: non est ea Theophilacti interpretatio propria & germana.

Cauilla-
tio.

Pergit adhuc cauillari Illyricus: *Continent, inquit, siue complectuntur claves omnem legitimam vim atque potestatem ecclesiastici regiminis, siue agendi aliquid, siue omittendi. Igitur & hæc potestas vi clausum toti ecclesiæ tradita est & concessa, ut ei liceat veleligere idoneos ministros, siue ij vocentur diaconi, siue pastores, siue episcopi: vel ab officio remouere eos, qui vel in doctrina, vel in vita deprehenduntur impuri aut minus idonei.*

Hic iterum respondere liceat, quod Augustana confessio eam iurisdictionem attribuit propriè episcopis, non autem cuilibet pio, & ceteri quoque non nisi per episcopos. Respondeo autem, quod cum potestas ecclesiastici regiminis non spectet ad alios, quàm ad episcopos guber-

gubernatores ecclesiasticos, nō autem ad pium quemlibet, neque etiam ad cœtum quemlibet piorum, nisi per cœtus illius gubernatorem, luce meridiana clarius est, eligere siue ordinare, aut constituere idoneos ministros, siue ij vocentur diaconi, siue pastores, siue episcopi: & inidoneos remouere, pertinere ad solam potestatem ecclesiasticam, quæ ipsis ecclesiis, ipsiq̃ue ecclesiæ præsidet, vt diaconi & presbyteri populo ordinentur ab episcopo generali pastore: Episcopi verò singularum diocesum pastores ab archiepiscopis, ordine eo seruato, vsque ad supremum totius ecclesiæ pastorem. Et quoniam citra controuersiam eiusdem potestatis est idoneos ministros præficere, & inidoneos remouere: ad solam quoque potestatem ecclesiasticam gubernatiuam pertinet inidoneos ministros amouere. ad quam solam pertinet eos instituire & præficere. Vnde Christus inidoneos & improbos in lege ministros, scribas & Phariseos recta docentes non permisit populo remouere, sed iussit recta docentes audiri: exempla tamen vitæ eorum pessimæ non esse sequenda.

Matth. 23

Secundo Christus, inquit Illyricus, vbique præcipit suis discipulis, vt suam tantum vocem audiant, & ab aliena sese auertant, eamq̃ue sedulo vitent. Item vt sibi à pseudopphetis & Pharisæorum fermēto caueant. Item Paulus, vt eos detestentur, imo & diris deuoueant, qui aliud euangelium docent. In quibus dictis omnibus cum mandat Christus, vt Christiani auditores sibi fideles concionatores seu ministros ecclesiæ querant, & malos

Secunda

probatio

Illyrici.

Ioan. 19.

Matth. 7.

Galat. 1.

E v fugiant

IVD. RAVESTEYN A POLOGIA

fugiant, dat certè ecclesia suæ potestatem & mandatum, ut pios & idoneos doctores vocet : improbos verò & non idoneos rejiciat.

Responſio. Conſitemur ſingulis pijs mandari à Chriſto : ut ab ijs ſe auertant, quos pseudo- prophetas eſſe, & Phariſaico fermento euangelicam & ſyncerã doctrinam corrumpere : quòſq; aliud euangelium, & contrarium doctrinæ ſemel traditę annunciare cognoscunt. Verum ex eo negamus recte cõcludi, quod Chriſtiani auditores debeant pios & idoneos doctores ſuo iudicio vocare & aſciſcere, aut improbos & ineptos ſua authoritate & potestate rejicere. Sed hoc demum ex dictis ſcripturis recte colligi poteſt, quod debeãt ab eccleſię prepoſitis & gubernatoribus epiſcopis alios idoneos expetere, aut certè cū ſuis epiſcopis & legitimis paſtoribus de rejiciendis pseudomagistris & pseudocõtionatoribus, & inſtituendis Catholicis & pijs doctõribus conſilia inire & cõmunicare. Habet quidẽ eccleſia Chriſti potestatem pios & Catholicos concionatores & paſtores vocandi, ordinandi & inſtituendi : ſed, ut iam ſepe diximus, habet eam potestatem in ſuis epiſcopis, quibus clauſes & gubernatio familię Chriſtiane à Chriſto concedita eſt. Sicut ſcribit Paulus. Et ipſe dedit quosdam quidem apoſtolos, quosdam autem prophetas, alios vero euangelistas, alios autem paſtores & doctores ad conſummationem ſanctorum in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti. Quemadmodum qui ſemel legitime

Ephes. 4.
1. Cor. 12.

gitime in familiã à patre familias cooptratus est, & certo officio prefectus, cū factus fuerit ignanus, & infidelis minister, non nisi patris familias autoritate & iussu reiiciendus est, aut alius in eius locum surrogandus.

Tertio, Paulus, inquit Illyricus, dicit omnes concionatores esse ecclesie ministros, non dominos. Item ecclesiam dicit esse columnam & firmamentum veritatis. Ecclesia vult dici de controuersijs. Eius igitur est summum iudicium, tribunal & potestas. Penes eã igitur merito & vocatio ministrorum est. Habet itaque ecclesia potestatem eligendi, suscipiendi, itemq; repudiandi, cum sint inepti, aut etiam mali.

Responso. Penes ecclesiam esse potestatem eligendi, vocandi, & constituendi idoneos siue probos & aptos ministros: & qui inepti & mali sunt facti postquam semel recepti sunt, repudiandi, extra controuersiam est. Nam ecclesie dictum est: Quæcunque ligaueritis super terram, ligata erunt & in caelis: & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo. Vnde Paulus Corinthiacam Ecclesiam obuiurgat, quod incestuosum illum à suo confortio & communione non reiecissent: idem facturum, si corruptos aliquos magistros admisissent, aut apud se tolerassent. Et ad Ecclesiam Galatharum scribit, quod si quis aliud euangelium illis annunciaret, illi anathema dicerent, eumq; à sua communione reiicerent, per potestatem scilicet, quæ eis diuinitus à Christo data est.

Tertia probatio.

1. Cor. 3. 4

1. Tim. 3.

1. Corint.

5. & 14.

Matth. 18.

1. Cor. 5.

Galat. 1.

Sed

2. Corint.
9. 13.

Sed hanc potestatem habere intelligenda est ecclesia in suo episcopo, aut alio legitimo prapposito ac pastore, quem Christus praposuit suae familiae. Sicut Paulus dicit potestatem sibi datam in aedificationem, non in destructionem. Non autem intelligendum est quemlibet pium, aut quemlibet coetum a suo episcopo aut legitimo pastore separatum hanc potestatem aut has claves habere.

An penes
quaelibet
ecclesiam
fit sum-
mum iu-
dicium in
causis reli-
gionis.

Quod vero dicit Illyricus: ecclesiam esse columnam veritatis, & ecclesiae esse summum iudicium, tribunal & potestatem, si id de qualibet ecclesia particulari intelligat (quomodo intelligere videtur) pestilentissima est doctrina, & sacrilegis schismatibus fenestram prorsus aperiens. Si enim omnes ecclesiae inter se sunt pares, eod quod penes omnes sit supremum iudicium & potestas, qua quaso ratione unitas aut vinculum pacis inter eas conseruabitur, quando necesse est in huius mortalis vitae tenebris non raro quaestiones & controuersias de religionis capitibus incidere? Grauissimè sane & verissimè scripserunt grauissimi & eruditissimi auctores, Cyprianus & Hieronymus: Prorsus fieri non posse, quin sacrilegis schismatibus perturbetur ecclesia Christi, nisi penes vnum aliquem eminentiorem caeteris pastorem & episcopum sit prima & suprema potestas. Neque, inquit ille, aliunde hereses abortae sunt, aut nata sunt schismata, quam inde quod sacerdoti Dei non obtemperatur: nec vnus in ecclesia ad-

Cypr. lib.
1. epistola-
rii, epist. 3

tempus sacerdos, & ad tempus iudex vice Christi (considera iudicem hunc non posse Christum intelligi, quia iudex est vice Christi) cogitatur. Cui si secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas vniuersa, nemo aduersus sacerdotum collegium quicquã moueret: Nemo post diuinum iudicium, post populi suffragium, post coëpiscoporum consensum, iudicem se iam non episcopi, sed Dei faceret. Nemo dissidio vnitatis Christi ecclesiam scinderet: nemo sibi placens ac tumens seorsum foris nouam heresim conderet. Et vt agnoscat lector de quo sacerdote hoc dicat, subdit: Nauigare audent heretici, & ad Petri Cathedram atque ecclesiam principalem, vnde vnitatis sacerdotalis exorta est, à schismaticis & prophanis literas ferre: nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, apostolo prædicante, laudata est, ad quos perfidia non possit habere accessum. Audis Illyrice, nisi malitia & inuidencia oculos tuos perstringat, penes Petri Cathedram summum esse tribunal ecclesiæ, non penes quemlibet Christianorum etiam legitimum cœtum.

Hieronimus quoque non minus grauitè Ecclesiæ salus in summi sacerdotis dignitate pendet, cui si non exors quædam, & ab omnibus eminens detur potestas, tot in ecclesijs efficiuntur schismata, quot sacerdotes. Et quid obsecro opus fuit ex Antiochena Ecclesia Paulum & Barnabam exorta quæstione de legis Mosaicæ necessaria obseruatione cum euangelio

Hieron.
aduer. Lu
ciferianos

lio, ad ecclesiam Hierosolymitanam, & ad apostolos proficisci, si pares sunt omnes ecclesiæ, & penes omnes sit supremū iudiciū? Ac lex quoq; ipsa Mosaica, quæ habuit certo loco cōstitutum summū tribunal, ad quod cōtrouersię referrentur: nō autē in omnibus synagogis par tribunal agnōscit: confutat Illyrici schismaticā doctrinā.

Deut. 17.

Id quoque quod Paulus scripsit, ecclesiam esse columnam & firmamentū veritatis, non aliter accipiendum est, quàm quod in ecclesia, quæ est Dei domus, certa semper & firma persistat veritas religionis & doctrinę: conseruante scilicet Christo per suum spiritum eam in vinculo pacis, sub vno vicario, quem sui vice in terris constituit: & pro quo cœlestem patrem rogauit Christus, vt nunquam deficeret ipsius fides, & ipse fratres confirmaret.

Hæc cum dicimus, non negamus, vt calumniatur aduersarius, ecclesiam aliquam particularem, vt videlicet Corinthiacam, habere potestatem iudicandi de quibusdam controuersijs: Propheteꝝ inquit, duo aut tres dicant, & cæteri diiudicent. Sed hoc superius quoque satis ostendimus: eam Pauli sententiam non ad ecclesiam totam Corinthiacam pertinere, sed tantum ad cæteros prophetas.

1. Cor. 14.

1. Cor. 14.
11. 1. 2. 3. 4.

Postremo, quod scribit aduersarius: Omnes concionatores esse ecclesiæ ministros, non dominos: ex eo colligens, quod clauis sint penes ecclesiam, & non penes ministros aut pastores: Paulus apostolus disertè & expressè se atque suos

1. Corint.
3. & 4.

suos collegas vocat non ecclesie, sed Christi ministros: Quid igitur, inquit, est Apollo? Quid verò Paulus? Ministri eius cui credidistis, id est Christi. Et rursus: Sic nos existimet homo ut ministros Christi. Et vide lector, an non prorsus absurdum sit ministros Christi apostolos, episcopos, pastores & doctores, quos constituit super familiam suam, ecclesiam, esse in potestate ecclesie: ecclesiamque ipsam, super quam constituti sunt rectores & prepositi, claves potestatem & iudicium in eos accepisse.

Quod autem dicit Paulus, Omnia vestra sunt, siue Paulus, siue Apollo, siue Cephass, siue mundus, siue vita, siue mors, siue presentia, siue futura, omnia vestra sunt: Vos autem Christi: Christus autem Dei: non significat Christi ministros prepositos eius familie, esse in potestate tanquam subiectos familie, familieque; claves, & potestatem de eis iudicandi à Christo datam esse (nam hoc rerum ordini recto prorsus repugnat) sed id tantum significat, à Christo ministros constitutos esse super familiam suam, non ob aliud quàm ob salutem familie. In quo & ministri admonentur ne dominatum se accepisse in familiam Christi arbitrentur: & familia ut eos qui studiosè incumbunt in ipsius salutem amet, veneretur, & in pretio habeat.

Ad extremum arrodit cavillator & illud, quod in calce capituli huius scripsit: Magistratus auctoritatem in episcopis seu ministris confirmandis nos non agnoscere pro legitima confirmatione, & quæ

An confirmatio siue approbatio ministrorum ecclesie pertineat ad magistratus.

quæ in vera Christi Ecclesia auctoritatem mereatur: Et præteritis, aut contemptis potius, solidissimis scripturarum testimonijs, quibus quod scripseram confirmabam: (Acto. 14. & 20. & 1. Timoth. 5. 2. Timoth. 1. Tit. 1.) objicit ex Platina & alijs historicis, quod olim plurimi Romani Pontifices sint à Cæsaribus aut constituti, aut saltem confirmati, idque comprobâ-
tibus quibusdam Romanis synodis.

Respondeo. Superioribus sæculis super confirmatione & electione, aut inuestitura Pontificum Romanorum fuisse ab imperatoribus parum religiosi tumultus & contentiones excitatas: Verùm nunquam legitimâ & synceram fuisse eam ordinationem & confirmationem, quæ ab Imperatoribus de Romano Episcopo facta est, sed magis vsurpatam & extortam. Quod verissimum esse facile intelligit, qui iuxta doctrinam euangelicam persuasum habet, quod Petrus, ac legitimi Petri successores sint ab ipso Christo pastores supremi vice Christi instituti totius ouilis & familiæ Christi. Cuius familiæ cum Imperatores & principes Catholici membra sint & oues: neque ratio, neque iuris diuini dispositio & ordinatio patitur, vt supremos pastores per legitimam electionem in locum Petri constitutos, & diuina ordinatione constitutos, tanquam Domini superiores diiudicent, confirment, aut eorum electionem ratam esse iubeât. Quin religiosissimos imperatores potestatem nominandi Romanos pontifices & vicarios

carios Christi, propter beneficia Romane ecclesie prestita ipsis oblatam religiose reculasse, certissime historie clarissime testantur. Quamquam populi Romani, & non tantum cleri suffragia de constituendo pontifice Romano rogarentur, decuit ut & Imperatoris Romani suffragium vel imprimis rogaretur. At confirmandi vel reiiciendi electi episcopi potestas imperatoribus nunquam recte concessa est.

DE NORMA VE-

RITATIS.

CAPVT II.

In ipso mox exordio secundi capituli splendide & impudenter mentitur Illyricus, dum scribit id sedulo me agere, ut abducam Christianorum mentes à certo perspicuoque Dei verbo ad Pontificum traditiones & monachorum figmenta, & ad nescio quas, ut inquit, traditiones: ex quibus verus scripturarum sensus hauriendus sit, & non ex ipsa scriptura scrutando syncerè querendus, secundum Clementis sententiam. Mendacium hoc esse impudentissimum, facile perspicere potest lector, si consideret me hoc tantum docere, ad canonem & normam diuinæ scripturæ addendam esse catholicæ & ecclesiasticæ traditionis normam & regulam. iuxta quam si qua de scripto verbo controuersia oriatur, scripturæ

F in-